DOMSTOLENS DOM (Fjerde Afdeling)

12. november 2009 *

I sag C-351/08,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 234 EF, indleveret af Bundessozialgericht (Tyskland) ved afgørelse af 27. februar 2008, indgået til Domstolen den 4. august 2008, i sagen:

Christian Grimme

mod

Deutsche Angestellten-Krankenkasse,

procesdeltagere:

Deutsche Rentenversicherung Bund,

* Processprog: tysk.

Bundesagentur für Arbeit,

BGI Bertil Grimme AG Insurance Brokers,

har

DOMSTOLEN (Fjerde Afdeling)

sammensat af formanden for Tredje Afdeling, K. Lenaerts, som fungerende formand for Fjerde Afdeling, og dommerne E. Juhász (refererende dommer), G. Arestis, J. Malenovský og T. von Danwitz,

generaladvokat: J. Mazák
justitssekretær: fuldmægtig N. Nanchev,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 2. juli 2009,

efter at der er afgivet indlæg af:

— Christian Grimme ved Rechtsanwalt B. Koch

— Deutsche Rentenversicherung Bund ved Leitender Verwaltungsdirektor R. Mey

— BGI Bertil Grimme AG Insurance Brokers ved Rechtsanwalt B. Koch

— Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved E. Traversa og F. Hoffmeister, som befuldmægtigede,

og idet Domstolen efter at have hørt generaladvokaten har besluttet, at sagen skal pådømmes uden forslag til afgørelse,

afsagt følgende

Dom

1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 1, 5, 7 og 16 i aftalen mellem Det Europæiske Fællesskab og dets medlemsstater på den ene side og Det Schweiziske Forbund på den anden side om fri bevægelighed for personer, undertegnet i Luxembourg den 21. juni 1999 (EFT 2002 L 114, s. 6) (herefter »aftalen«), samt af artikel 12 og 17-19 i bilag I til denne aftale.

2 Anmodningen er blevet indleveret under en sag mellem Christian Grimme og BGI Bertil Grimme AG Insurance Brokers (herefter »Grimme AG«), der er et aktieselskab efter schweizisk ret (herefter »schweizisk aktieselskab«), på den ene side og Deutsche Angestellten-Krankenkasse (tysk sygeforsikringsordning), Deutsche Rentenversicherung Bund og Bundesagentur für Arbeit på den anden side vedrørende pligten for et medlem af bestyrelsen i et schweizisk aktieselskab og direktør i Tyskland for en filial af dette til at lade sig forsikre i den tyske pensionsforsikring.

Retsforskrifter

Fællesskabsbestemmelser

3 Det Europæiske Fællesskab og dets medlemsstater på den ene side og Det Schweiziske Forbund på den anden side undertegnede syv aftaler den 21. juni 1999 (EFT 2002 L 114, s. 6), herunder den omhandlede aftale.

4 I betragtningerne til aftalen erklærede de kontraherende parter, at de:

»er overbeviste om, at personers ret til fri bevægelighed på den anden parts område er et vigtigt element i den harmoniske udvikling af deres forbindelser« og »[…] er besluttede på at gennemføre fri bevægelighed for personer mellem sig på grundlag af de bestemmelser, der gælder i Det Europæiske Fællesskab«.

5 Aftalens artikel 1 lyder:

»Målet for denne aftale til fordel for statsborgerne i Det Europæiske Fællesskabs medlemsstater og Schweiz er:

a) at indrømme ret til indrejse, ophold, adgang til en lønnet økonomisk aktivitet, etablering som selvstændig og ret til at blive boende på de kontraherendes parters område

b) at lette leveringen af tjenesteydelser på de kontraherende parters område og især liberalisere leveringen af tjenesteydelser af kort varighed

c) at indrømme ret til indrejse og ophold på de kontraherende parters område til personer, der ikke udøver nogen økonomisk aktivitet i værtslandet

d) at indrømme de samme leve-, ansættelses- og arbejdsvilkår som dem, der indrømmes til indenlandske statsborgere.«

6 For så vidt angår tjenesteydere bestemmer aftalens artikel 5:

»1. Med forbehold af bestemmelserne i andre specifikke aftaler om levering af tjenesteydelser mellem de kontraherende parter (herunder aftalen om offentlige indkøb, såfremt denne omfatter levering af tjenesteydelser) har en leverandør af tjenesteydelser, herunder også selskaber i henhold til bestemmelserne i bilag I, ret til på den anden kontraherende parts område at levere en tjenesteydelse, der ikke overstiger 90 arbejdsdage pr. kalenderår.

[…]

4. De rettigheder, der indrømmes i kraft af denne artikel, sikres i medfør af bestemmelserne i bilag I, II og III. De i artikel 10 omhandlede kvantitative begrænsninger finder ikke anvendelse på de personer, der er omhandlet i nærværende artikel.«

7 Aftalens artikel 7 foreskriver følgende:

»De kontraherende parter fastlægger i overensstemmelse med bilag I især nedenstående rettigheder i tilknytning til den frie bevægelighed for personer:

a) retten til ligebehandling i forhold til de indenlandske statsborgere i forbindelse med adgangen til at optage og udøve en økonomisk aktivitet samt leve-, ansættelses- og arbejdsvilkår

[…]«

8 Aftalens artikel 16 bestemmer:

»1. De kontraherende parter vil for at virkeliggøre målene i denne aftale træffe alle nødvendige foranstaltninger med henblik på at sikre, at de rettigheder og forpligtelser, som svarer til dem, der er indeholdt i de EF-retsakter, som der henvises til, anvendes i deres indbyrdes forbindelser.

2. Såfremt anvendelsen af denne aftale omfatter fællesskabsretlige begreber, skal der tages hensyn til EF-Domstolens relevante retspraksis forud for datoen for aftalens undertegnelse. Retspraksis efter datoen for aftalens undertegnelse vil blive meddelt Schweiz. For at sikre, at aftalen fungerer tilfredsstillende, fastlægger det blandede udvalg efter anmodning fra en af de kontraherende parter, hvilke virkninger den pågældende retspraksis vil have.«

9 Aftalens bilag I, med overskriften »Fri bevægelighed for personer«, fastsætter i kapitel II, artikel 9:

»Ligebehandling

1. En lønmodtager, der er statsborger i en kontraherende part, må ikke på grund af sin nationalitet behandles anderledes på den anden kontraherende parts område end indenlandske lønmodtagere med hensyn til beskæftigelses- og arbejdsvilkår, navnlig for så vidt angår aflønning, afskedigelse og, i tilfælde af arbejdsløshed, genoptagelse af beskæftigelse i faget eller genansættelse.

2. Lønmodtageren og dennes familiemedlemmer som fastsat i artikel 3 i dette bilag nyder samme skattemæssige og sociale fordele som indenlandske lønmodtagere og disses familiemedlemmer.

[…]«

10 Aftalens bilag I, kapitel III, der omfatter artikel 12-16, vedrører de særlige bestemmelser for selvstændige. Således fastsætter artikel 12, stk. 1, følgende:

»1. Enhver statsborger i en kontraherende part, der ønsker at etablere sig på en anden kontraherende parts område med henblik på at udøve en selvstændig aktivitet (herefter benævnt »selvstændig«), modtager en opholdstilladelse med en gyldighedsperiode på

mindst fem år regnet fra udstedelsestidspunktet, såfremt han over for de kompetente nationale myndigheder kan godtgøre, at han er etableret eller agter at etablere sig med henblik herpå.«

11 Aftalens bilag I, artikel 15, bestemmer:

»1. Selvstændige må i værtslandet ikke behandles mindre gunstigt end indenlandske arbejdstagere med hensyn til adgangen til at optage og udøve en selvstændig aktivitet.

2. Bestemmelserne i artikel 9 i dette bilag gælder tilsvarende for de selvstændige, der er omhandlet i dette kapitel.«

12 Aftalens bilag I omfatter endvidere et kapitel IV, der navnlig indeholder følgende regler om tjenesteydere:

»*Artikel 17*

Leverandører af tjenesteydelser

I forbindelse med levering af tjenesteydelser forbydes i henhold til artikel 5 i denne aftale:

a) enhver restriktion for en grænseoverskridende levering af tjenesteydelser på en kontraherende parts område, som ikke overstiger 90 effektive arbejdsdage pr. kalenderår

b) enhver restriktion vedrørende indrejse og ophold i de tilfælde, der er omhandlet i denne aftales artikel 5, stk. 2, for så vidt angår:

i) statsborgere i Det Europæiske Fællesskabs medlemsstater eller i Schweiz, som er leverandører af tjenesteydelser og etableret på en af de kontraherende parters område, dog ikke det område, hvor modtageren af den pågældende ydelse er bosat

ii) lønmodtagere, uanset nationalitet, som arbejder for en leverandør af tjenesteydelser, som er integreret på det lovlige arbejdsmarked hos en af de kontraherende parter og er udstationeret for at levere en tjenesteydelse på en anden kontraherende parts område, jf. dog artikel 1.

Artikel 18

Artikel 17 i dette bilag finder anvendelse på selskaber, som er oprettet i overensstemmelse med henholdsvis en EF-medlemsstats eller Schweiz' lovgivning, og hvis vedtægtsmæssige hjemsted, hovedkontor eller hovedvirksomhed er beliggende på en kontraherende parts område.

Artikel 19

En leverandør af tjenesteydelser, som har ret eller tilladelse til at levere en tjenesteydelse, kan med henblik herpå midlertidigt udøve sin aktivitet i den stat, hvor ydelsen leveres, på samme betingelser som dem, den pågældende stat pålægger sine egne statsborgere, i overensstemmelse med bestemmelserne i dette bilag samt bilag II og III.«

De nationale bestemmelser

13 Sjette bog i den tyske lov om social sikring (Sozialgesetzbuch, herefter »SGB VI«) indeholder reglerne om pensionsforsikring.

14 Denne bogs § 1, benævnt »Lønmodtagere«, fastsætter:

»Pensionsforsikringspligtige personer:

1. Personer med lønnet beskæftigelse eller personer under videreuddannelse er i medfør af tredje bog fortsat pligtige at være pensionsforsikrede i perioden, hvor de modtager nedsat løn som følge af deltidsansættelse.

[…]«

15 Samme artikel indeholder en bestemmelse, hvorefter medlemmer af direktionen i et aktieselskab fritages.

Hovedsagen og det præjudicielle spørgsmål

16 Christian Grimme, der er tysk statsborger, har siden den 26. september 1996 været direktør for filialen i Hamburg (Tyskland) af Grimme AG, der er etableret i Zug i Schweiz. Siden den 29. december 2003 har sagsøgeren som medlem af bestyrelsen for Grimme AG været indført i kantonen Zugs handelsregister som kollektivt tegningsberettiget.

17 Christian Grimme anmodede i juni 2003 Deutsche Angestellten-Krankenkasse om en socialforsikringsretlig anerkendelse af sin beskæftigelse for filialen i Hamburg. Til støtte for anmodningen henviste sagsøgeren i hovedsagen dels til sin ansættelseskontrakt som prokurist og direktør i filialen, dels til, at han modtog en grundløn, som i tilfælde af uarbejdsdygtighed fortsat ville blive udbetalt i en periode på seks uger. Endvidere modtager han overskudsdeling på grundlag af virksomhedens økonomiske resultat.

18 Ved afgørelse af 7. august 2003 fastslog Deutsche Angestellten-Krankenkasse, at sagsøgeren i hovedsagen, henset til sit arbejde for Hamburg-filialen, udøvede lønnet beskæftigelse og derfor burde tilknyttes den lovpligtige pensionsforsikring.

19 Christian Grimme påklagede afgørelsen og gjorde gældende, at han som medlem af bestyrelsen i et schweizisk aktieselskab fra tidspunktet, hvor han fik dette hverv, burde

behandles som et medlem af direktionen i et tysk aktieselskab. Som følge heraf var han fra den 29. december 2003 ikke undergivet den lovpligtige pensionsforsikring. Denne klage blev afvist ved afgørelse af 8. september 2004.

20 Ved dom af 1. november 2005 tog Sozialgericht Hamburg sagsøgerens påstand til følge og ophævede de anfægtede afgørelser, hvorefter Christian Grimme anses for omfattet af den lovpligtige pensions- og arbejdsløshedsforsikring.

21 I forbindelse med anke indgivet af Deutsche Rentenversicherung Bund stadfæstede Landessozialgericht Hamburg ved dom af 11. oktober 2006 afgørelsen truffet i første instans af Sozialgericht Hamburg. Medlemmer af bestyrelsen i et schweizisk aktieselskab kan ligestilles med medlemmer af direktionen i et tysk aktieselskab, og som følge deraf kan også de drage fordel af undtagelsen i § 1 i SGB VI og ikke undergives den lovpligtige pensionsforsikring.

22 Deutsche Rentenversicherung indgav herefter kassationsanke til Bundessozialgericht. Den forelæggende ret påpeger — i modsætning til fortolkningen vedrørende tysk ret foretaget af de forudgående retsinstanser — at medlemmer af bestyrelsen i et schweizisk aktieselskab ikke kan ligestilles med medlemmer af direktionen i et tysk aktieselskab. Imidlertid søger Bundessozialgericht svar på, om manglende anvendelse, i forhold til personer som sagsøgeren i hovedsagen, af bestemmelsen i § l i SGB VI, der undtager medlemmer af direktionen i et aktieselskab, er forenelige med bestemmelserne i aftalen, herunder især bestemmelserne om den frie etableringsret eller retten til fri udveksling af tjenesteydelser.

23 Den forelæggende ret finder, at aftalen, der ganske vist indrømmer ret for fysiske personer til fri etablering på en anden kontraherende parts område, vil kunne udvides til også at omfatte selskaber, der er oprettet i overensstemmelse med henholdsvis en EF-medlemsstats eller Schweiz' lovgivning. Udvidelsen af aftalens anvendelsesområde kan udledes af bestemmelserne i betragtningerne, der ikke skelner mellem fysiske personer og juridiske personer, af slutakten, hvorefter alle nødvendige foranstaltninger skal træffes for at sikre anvendelsen af Fællesskabets regler, og af aftalens artikel 16, stk. 1, der henviser til fællesskabsretten.

24 Hvis aftalen ikke kan anvendes i forhold til selskaber, vil Bundessozialgericht gerne have afklaret, hvilket forhold der er mellem på den ene side retten til at levere tjenesteydelser i medfør af aftalens artikel 5, stk. 1, og artikel 18 i aftalens bilag I for selskaber etableret på de kontraherende parters områder og på den anden side artikel 48 EF — 50 EF vedrørende etableringsretten og udveksling af tjenesteydelser på Fællesskabets område. Den forelæggende ret finder, at retten til fri udveksling af tjenesteydelser som fastsat i aftalen, skønt mere begrænset i tid og med et mere begrænset materielt anvendelsesområde end i fællesskabsretten, kan omfatte længerevarende leveringer af tjenesteydelser på grundlag af en individuel vurdering.

25 Idet en fortolkning af aftalens bestemmelser anses for nødvendig for at kunne træffe afgørelse, har Bundessozialgericht besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»Skal bestemmelserne i aftalen mellem Det Europæiske Fællesskab og dets medlemsstater på den ene side og Det Schweiziske Forbund på den anden side om fri bevægelighed for personer, navnlig artikel 1, 5, 7 og 16 og artikel 12 og 17-19 i bilag I, fortolkes således, at de er til hinder for, at en person, der er beskæftiget i Tyskland og er bestyrelsesmedlem i et aktieselskab efter schweizisk ret, har pligt til at lade sig forsikre i den tyske pensionsforsikringsordning, når et medlem af direktionen beskæftiget i Tyskland i et aktieselskab efter tysk ret er fritaget herfor?«

Om det præjudicielle spørgsmål

26 Indledningsvis skal det påpeges, at aftalen er en ud af i alt syv sektoraftaler indgået af de samme kontraherende parter og undertegnet den 21. juni 1999.

27 Nævnte aftaler blev undertegnet, efter at Schweiz den 6. december 1992 havde afslået at tiltræde aftalen om Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde (EØS). Schweiz afslog dermed at deltage i en samlet integreret økonomi med et fælles marked på grundlag af fælles regler hos medlemmerne, men foretrak en løsning med bilaterale ordninger med Fællesskabet og dets medlemsstater inden for specifikke områder. Schweiz har således ikke tilknyttet sig Fællesskabets indre marked, der skal fjerne alle hindringer for etablering af et område for fuldstændig fri cirkulation svarende til et nationalt marked, som bl.a. omfatter fri udveksling af tjenesteydelser og fri etableringsret.

28 Med henblik på at styrke båndene mellem de kontraherende parter har disse undertegnet en bilateral aftale mellem Det Europæiske Fællesskab og dets medlemsstater på den ene side og Det Schweiziske Forbund på den anden side om fri bevægelighed for personer. Aftalen blev den 1. april 2006 udvidet med en tillægsprotokol, der blev undertegnet den 26. oktober 2004, til også at omfatte de stater, som tiltrådte Den Europæiske Union den 1. maj 2004 (EUT 2006 L 89, s. 30).

29 Fortolkningen af bestemmelserne i fællesskabsretten vedrørende det indre marked kan i denne sammenhæng ikke automatisk overføres til fortolkningen af aftalen bortset fra de tilfælde, hvor det fremgår af selve aftalen (jf. i denne retning dom af 9.2.1982, sag 270/80, Polydor og RSO Records, Sml. s. 329, præmis 15-19).

30 For så vidt angår aftalens virkning på sagsøgeren i hovedsagen og hans pligt til at lade sig forsikre i den tyske pensionsforsikring fremgår det af spørgsmålet til Domstolen, at det

først bør afklares, om aftalen indrømmer fri etableringsret såvel for fysiske som for juridiske personer, der er oprettet i overensstemmelse med henholdsvis en EF-medlemsstats eller Schweiz' lovgivning, og hvis vedtægtsmæssige hjemsted, hovedkontor eller hovedvirksomhed er beliggende på en kontraherende parts område. Derefter bør det afklares, om sagsøgeren i hovedsagen kan støtte ret på aftalens bestemmelser om udveksling af tjenesteydelser, ligesom det bør undersøges, om pligten til at lade sig forsikre i den tyske pensionsforsikring er til hinder for aftalens overholdelse for så vidt angår ligebehandlingen af sagsøgeren i hovedsagen som arbejdstager.

31 For så vidt angår spørgsmålet om etableringsfriheden for juridiske personer har sagsøgeren i hovedsagen gjort gældende, at ingen af bestemmelserne i aftalen eksplicit udelukker juridiske personer fra denne rettighed. Aftalens betragtninger refererer til personer uden at sondre mellem fysiske og juridiske personer og bygger den frie bevægelighed for personer på Fællesskabets regler. Endvidere henviser aftalens artikel 16, stk. 1, udtrykkeligt til, at de kontraherende parter skal træffe alle nødvendige foranstaltninger med henblik på at sikre, at de rettigheder og forpligtelser, som svarer til dem, der er indeholdt i de EF-retsakter, der henvises til, anvendes i deres indbyrdes forbindelser. Som følge heraf må aftalens etableringsret for så vidt angår fysiske personer kunne fortolkes som anvendelig også i forhold til juridiske personer.

32 En sådan fortolkning kan imidlertid ikke lægges til grund.

33 Af ordlyden af aftalens artikel 1, der definerer aftalens formål, fremgår det, at formålene etableres til fordel for statsborgere i Fællesskabets medlemsstater og i Det Schweiziske Forbund og som følge deraf for fysiske personer. Ifølge aftalens artikel 1, litra a), er formålene at indrømme ret til indrejse, ophold, adgang til en lønnet økonomisk aktivitet, etablering som selvstændig og ret til at blive boende på de kontraherendes parters område.

34 Det bemærkes endvidere, at aftalens bestemmelser benævner følgende personkategorier fra henholdsvis Fællesskabet og Schweiz: selvstændige, herunder selvstændige grænsearbejdere, arbejdstagere, herunder lønnede arbejdstagere, udstationerede arbejdstagere og lønnede grænsearbejdere, leverandører af tjenesteydelser, modtagere af tjenesteydelser, personer, der har haft beskæftigelse af under et års varighed på en kontraherende parts område, studerende, arbejdssøgende, personer, der ikke udøver økonomiske aktiviteter, såvel som nævnte statsborgeres familiemedlemmer. Alle disse personkategorier — bortset fra leverandører og modtagere af tjenesteydelser — forudsættes af naturlige grunde at omhandle fysiske personer.

35 Det må konstateres, at bortset fra aftalens artikel 5, stk. 1, og artikel 18 i dens bilag I — hvorefter selskaber har en nærmere bestemt ret til at levere tjenesteydelser — er der ingen bestemmelser i aftalen eller dens bilag, som fastsætter rettigheder for juridiske personer, herunder i særdeleshed retten til etablering på en anden kontraherende parts område.

36 Ifølge aftalen er retten til etablering på en anden kontraherende parts område forbeholdt selvstændige, der er statsborgere i en af Fællesskabets medlemsstater eller i Det Schweiziske Forbund. Ifølge artikel 12, stk. 1, i aftalens bilag I modtager den selvstændige, der ønsker at etablere sig på en anden kontraherende parts område med henblik på at udøve en ikke-lønnet beskæftigelse, en opholdstilladelse med en gyldighedsperiode på mindst fem år, som kan forlænges.

37 Det bør tilføjes, at aftalens artikel 16, stk. 1, der vedrører anvendelsen af Fællesskabets regler i forholdet mellem de kontraherende parter, kun omhandler denne anvendelse inden for rammerne af aftalens formål. Disse formål opregnes i aftalens artikel 1, litra a), der eksplicit anerkender fysiske personers ret til etablering som selvstændig. Denne ret er blevet bekræftet af retspraksis (jf. i denne retning dom af 22.12.2008, sag C-13/08, Stamm og Hauser, Sml. I, s. 11087, præmis 44). Anerkendelse af en sådan ret for en juridisk person indgår derimod ikke i aftalens formål.

38 Endvidere betinger aftalens artikel 16, stk. 1, anvendelsen af Fællesskabets regler i forholdet mellem aftalens parter af, at der henvises til rettigheder og forpligtelser svarende til dem, der er indeholdt i Fællesskabets retsakter. Således kan bestemmelserne i artikel 16, stk. 1 og 2, ikke påberåbes til støtte for påstanden i hovedsagen, fordi aftalen ikke refererer til nogen bestemmelse om ret til etablering for juridiske personer.

39 Som følge heraf kan det ikke hævdes, at juridiske personer nyder den samme ret til etablering som fysiske personer omfattet af aftalen.

40 Hvad angår virkningen af aftalens bestemmelser vedrørende tjenesteydelser på sagsøgeren i hovedsagen og dennes situation må det, for det andet, understreges, at ifølge aftalens artikel 1, litra b), er formålet med aftalen at lette levering af tjenesteydelser på de kontraherende parters område og især at liberalisere leveringen af tjenesteydelser af kort varighed.

41 Aftalens artikel 5, stk. 1, fastsætter, at målgruppen for denne liberalisering af tjenesteydelser er leverandører af tjenesteydelser, dvs. fysiske personer, men også selskaber. Ifølge artikel 18 i aftalens bilag I kan selskaber, som er oprettet i overensstemmelse med henholdsvis en EF-medlemsstats eller Schweiz' lovgivning, og hvis vedtægtsmæssige hjemsted, hovedkontor eller hovedvirksomhed er beliggende på en kontraherende parts område, nyde godt af bestemmelserne i artikel 17, litra a), i bilag I, der forbyder enhver restriktion for en grænseoverskridende levering af tjenesteydelser på en kontraherende parts område, når denne ydelse ikke overstiger 90 effektive arbejdsdage pr. kalenderår.

42 Det må konstateres dels, at levering af tjenesteydelser i overensstemmelse med artikel 17, litra a), i aftalens bilag I alene vedrører en grænseoverskridende levering af tjenesteydelser, dels at retten til at levere en tjenesteydelse på en anden kontraherende parts område begrænses af aftalens artikel 5, stk. 1 og artikel 17, litra a), i dennes bilag I til 90 effektive arbejdsdage pr, kalenderår. Ifølge artikel 19 i bilag I kan værtslandet ikke i

nævnte periode pålægge leverandørerne af tjenesteydelser mindre gunstige betingelser end dem, der gælder for egne statsborgere, jf. aftalens bilag I-III.

43 På baggrund af præmis 40-42 kan det konkluderes, at aftalen mellem Fællesskabet og Schweiz alene tillader en liberalisering af en grænseoverskridende levering af tjenesteydelser begrænset i tid til 90 effektive arbejdsdage pr. kalenderår.

44 Som følge heraf kan en medlemsstats statsborger, der udfører et permanent arbejde i denne medlemsstat, hvilket nødvendigvis overstiger 90 effektive arbejdsdage pr. kalenderår, og hvis aktivitet endda måtte anses for at være grænseoverskridende, ikke påberåbe sig nogen ret, hvad angår levering af tjenesteydelser, på aftalens bestemmelser.

45 Domstolen bliver, for det tredje, endvidere spurgt, som det fremgår implicit af det præjudicielle spørgsmål og af Christian Grimmes bemærkninger under retsmødet, vedrørende anvendelsen af princippet om forbud mod forskelsbehandling af lønmodtagere, således som dette fremgår af aftalen.

46 Christian Grimme gør gældende, at pligten til som lønmodtager at lade sig forsikre i den tyske pensionsforsikring udgør et brud på princippet om ligebehandling. Denne pligt til at lade sig forsikre som ansat i Grimme AG og medlem af bestyrelsen i dette selskab, mens medlemmer af direktionen i tyske aktieselskaber er fritaget herfor, er i strid med princippet om forbud mod forskelsbehandling af lønmodtagere som fastsat i artikel 9 i aftalens bilag I.

47 Artikel 9 i aftalens bilag I, sikrer ligebehandling af lønmodtagere, der er statsborgere i en kontraherende part, på den anden kontraherende parts område. Disse må således ikke på grund af deres nationalitet behandles anderledes på den anden kontraherende parts område end indenlandske lønmodtagere med hensyn til beskæftigelses- og arbejdsvilkår, navnlig for så vidt angår aflønning, afskedigelse og, i tilfælde af arbejdsløshed, genoptagelse af beskæftigelse i faget eller genansættelse.

48 Den nævnte artikel omhandler derfor alene det mulige tilfælde af forskelsbehandling på grundlag af nationalitet i et tilfælde, hvor en statsborger fra en kontraherende part befinder sig på den anden kontraherende parts område.

49 Imidlertid fremgår det af de faktiske omstændigheder fremlagt for Domstolen, at Christian Grimme har tysk statsborgerskab og er ansat i Grimme AG's filial i Hamburg. Der er altså i sagen ikke tale om forskelsbehandling udøvet af myndighederne i en kontraherende stat i forhold til en statsborger fra en anden kontraherende stat. Det forhold, at Christian Grimme er medlem af bestyrelsen i et schweizisk aktieselskab, ændrer intet i den henseende.

50 På baggrund af ovenstående betragtninger skal det forelagte spørgsmål besvares med, at aftalens bestemmelser, herunder især artikel 1, 5, 7 og 16 samt artikel 12 og 17-19 i bilag I til aftalen, ikke er til hinder for en medlemsstats regler, der forpligter en person, som er statsborger i denne medlemsstat og ansat på dens område, til at lade sig forsikre i denne medlemsstats pensionsforsikring, selv om personen er medlem af bestyrelsen i et schweizisk aktieselskab, og selv om medlemmer af direktionen i aktieselskaber etableret efter reglerne i den pågældende medlemsstat ikke er forpligtede til at lade sig forsikre i nævnte pensionsforsikring.

Sagens omkostninger

51 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Fjerde Afdeling) for ret:

Bestemmelserne i aftalen mellem Det Europæiske Fællesskab og dets medlemsstater på den ene side og Det Schweiziske Forbund på den anden side om fri bevægelighed for personer, undertegnet i Luxembourg den 21. juni 1999, herunder især artikel 1, 5, 7 og 16 samt artikel 12 og 17-19 i bilag I, er ikke til hinder for en medlemsstats regler, der forpligter en person, som er statsborger i denne medlemsstat og ansat på dens område, til at lade sig forsikre i denne medlemsstats pensionsforsikring, selv om personen er medlem af bestyrelsen i et schweizisk aktieselskab, og selv om medlemmer af direktionen i aktieselskaber etableret efter reglerne i den pågældende medlemsstat ikke er forpligtede til at lade sig forsikre i nævnte pensionsforsikring.

Underskrifter